

Ethische aspecten & compliance van AI

Inkoop Connect SURF 1 april 2025

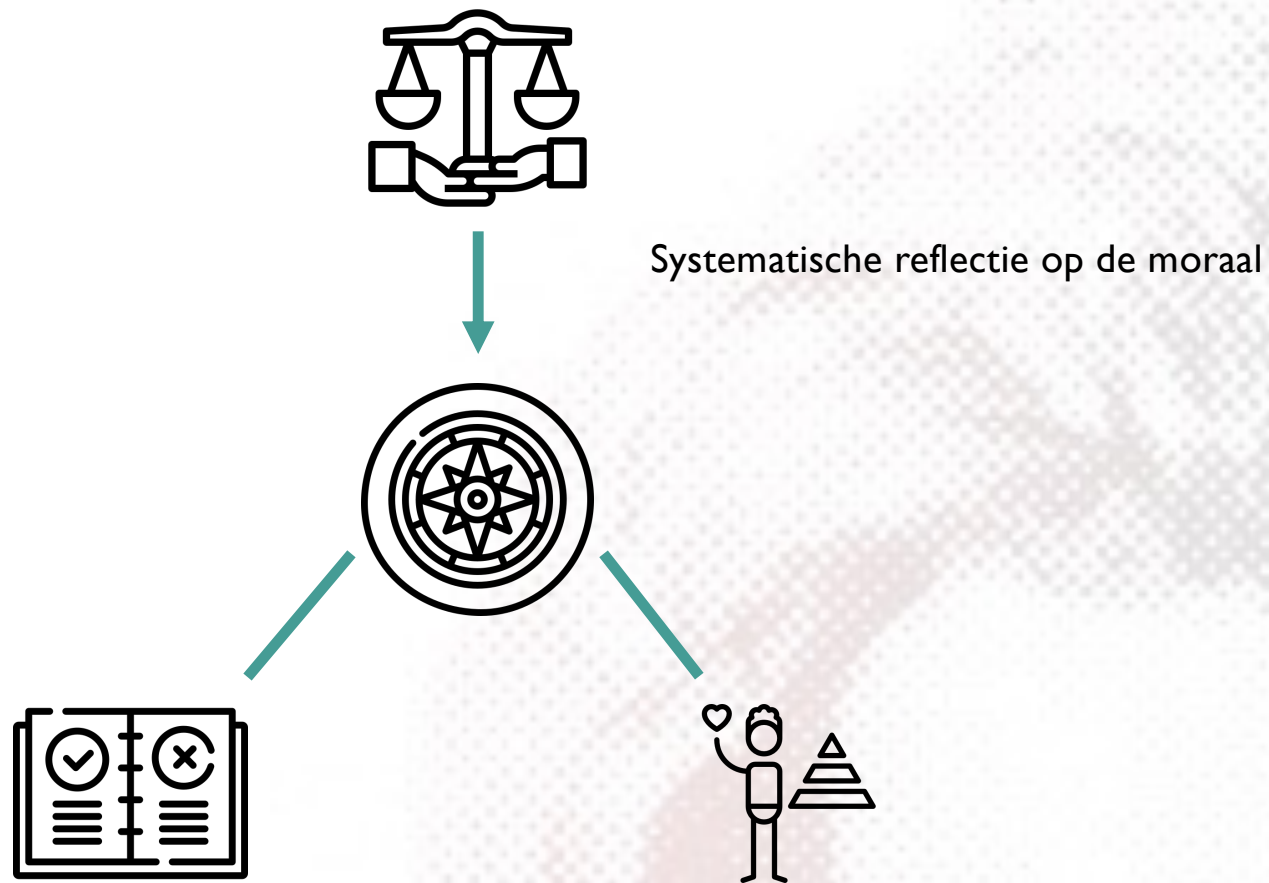
Filosofie in actie

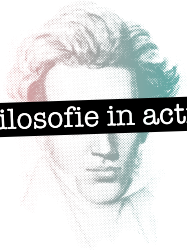
door: Piek Knijff
piek@filosofieinactie.nl

Wat is ethiek?

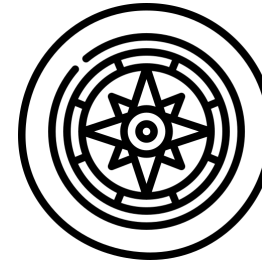

Wat is ethiek?

Legalistische ethiek

“Compliance

We just need your compliance
You will feel no pain anymore
And no more defiance
We just need your compliance
Just give us your compliance
We won't let you feel lost
anymore
No more self-reliance”

[Muse - Compliance](#)

Japan's New Draft Guidelines on AI and Copyright: Is It Really OK to Train AI Using Pirated Materials?

by: Scott A. Warren, Joseph Grasser of Squire Patton Boggs (US) LLP - *Privacy World*

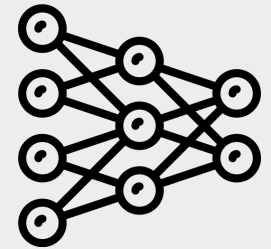
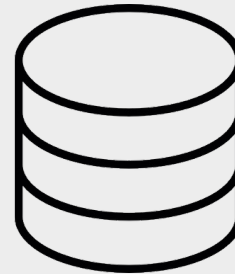
© Posted On Tuesday, March 12, 2024

By way of background, on January 1, 2019, Japan's revised Copyright Act came into effect, making Japan one of the world's most AI-friendly countries. Article 30-4 was implemented, allowing broad rights to ingest and use copyrighted works for any type of information analysis, including for the purpose of training AI models.

Bron: [Natlaw Review](https://www.natlawreview.com/article/japan-s-new-draft-guidelines-on-ai-and-copyright-is-it-really-ok-to-train-ai-using-pirated-materials)

Data-ethiek, wat is het?

Bijbehorende professionele gebruiken

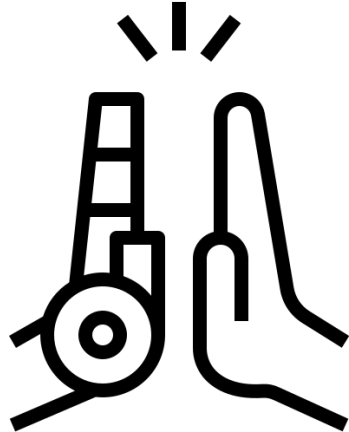
Ethiek van data

Ethiek van algoritmes en
modellen

Filosofie in actie

De komst van AI...

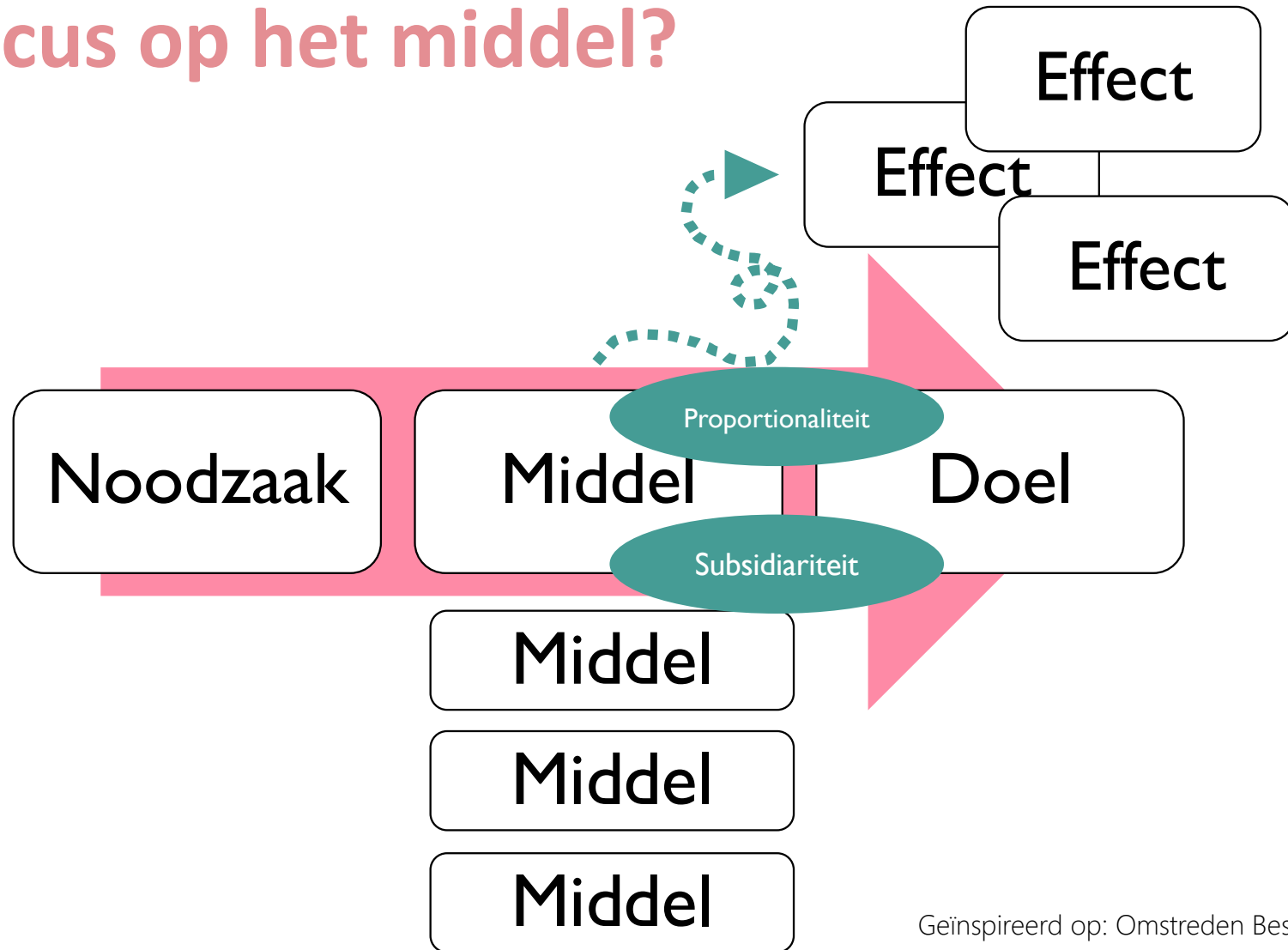

We hebben ons te verhouden tot de technologie...
én tot de partijen die de tech aanbieden

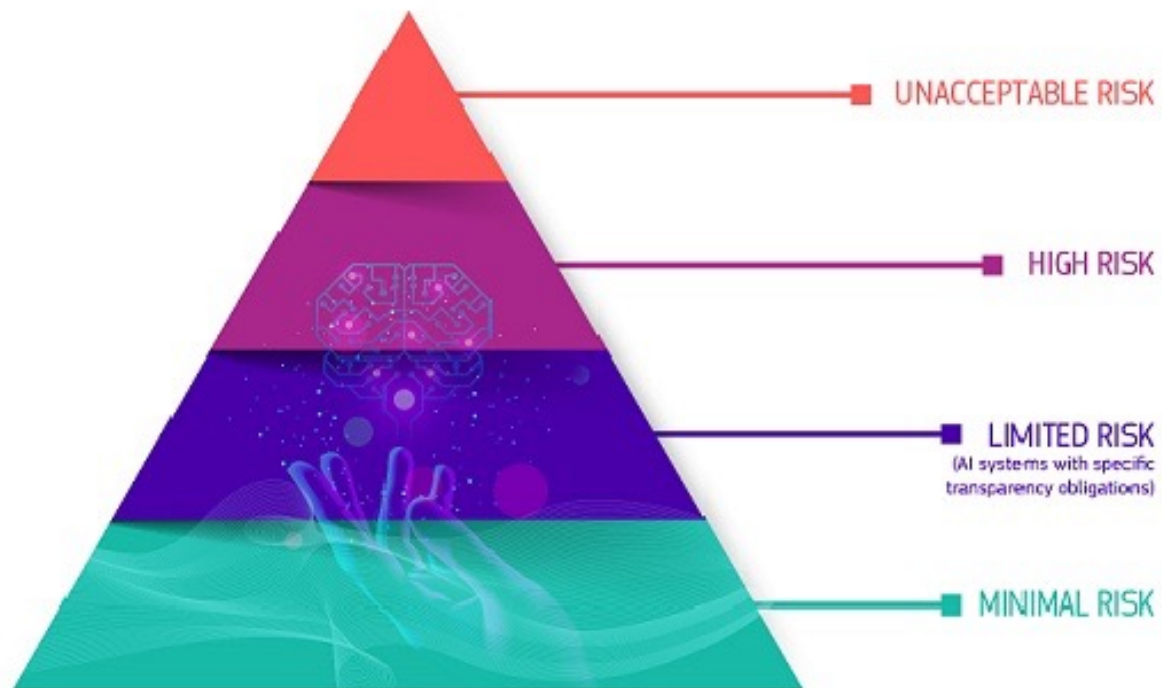
Filosofie in actie

Focus op het middel?

Geïnspireerd op: Omstreden Besluiten, M. Terpstra

AI Act: risicogebaseerd

“Compliance

We just need your compliance
You will feel no pain anymore
And no more defiance
We just need your compliance
Just give us your compliance
We won't let you feel lost
anymore
No more self-reliance”

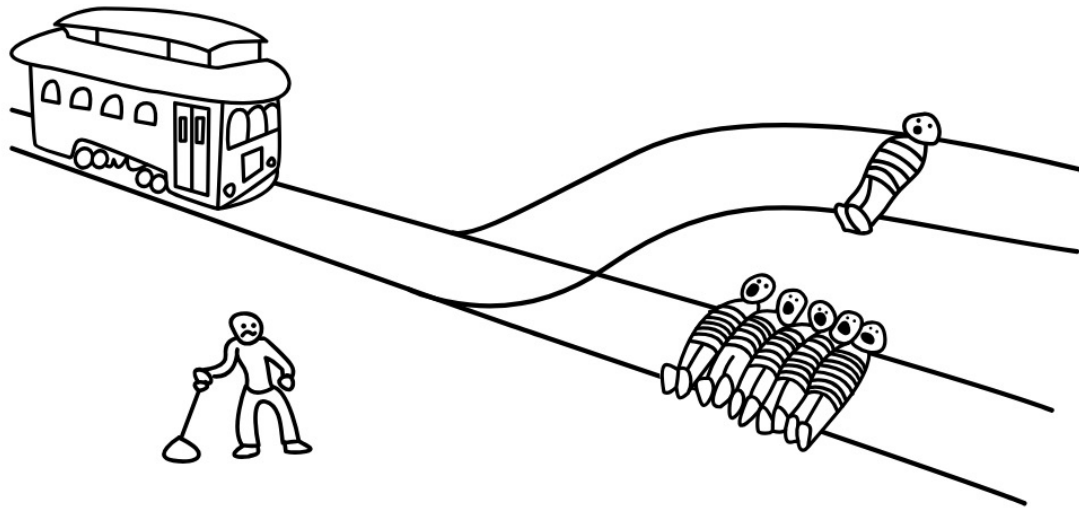
[Muse - Compliance](#)

Risico's of ethische consequenties?

"Risico is een *onzekere* gebeurtenis met oorzaken, waarschijnlijkheid van optreden en effecten op doelen."

Martin van Staveren

Oh no! A trolley is heading towards 5 people. You can pull the lever to divert it to the other track, killing 1 person instead. What do you do?

Ethische consequenties
Het 'klassieke' trolleyproblem

Meer: Neal.fun

Filosofie in actie

Data-ethiek: de kern

Maatschappelijk:
Wat betekent dit?
Voor wie? Hoe?
Sluit dit aan bij wat
wij belangrijk vinden?
En, wat men van ons
mag verwachten?

Technisch:

Wat kan het? Wat zijn de beperkingen
van de methode?
Haalbaarheid?
Welk probleem lost dit op? Welke niet?
Welke problemen veroorzaakt het?

Juridisch:

Wat is er over afgesproken?
Hoe gaan we
(verantwoordelijk)
om met kaders,
(inkoop)voorwaarden, e.d.?

Ethiek

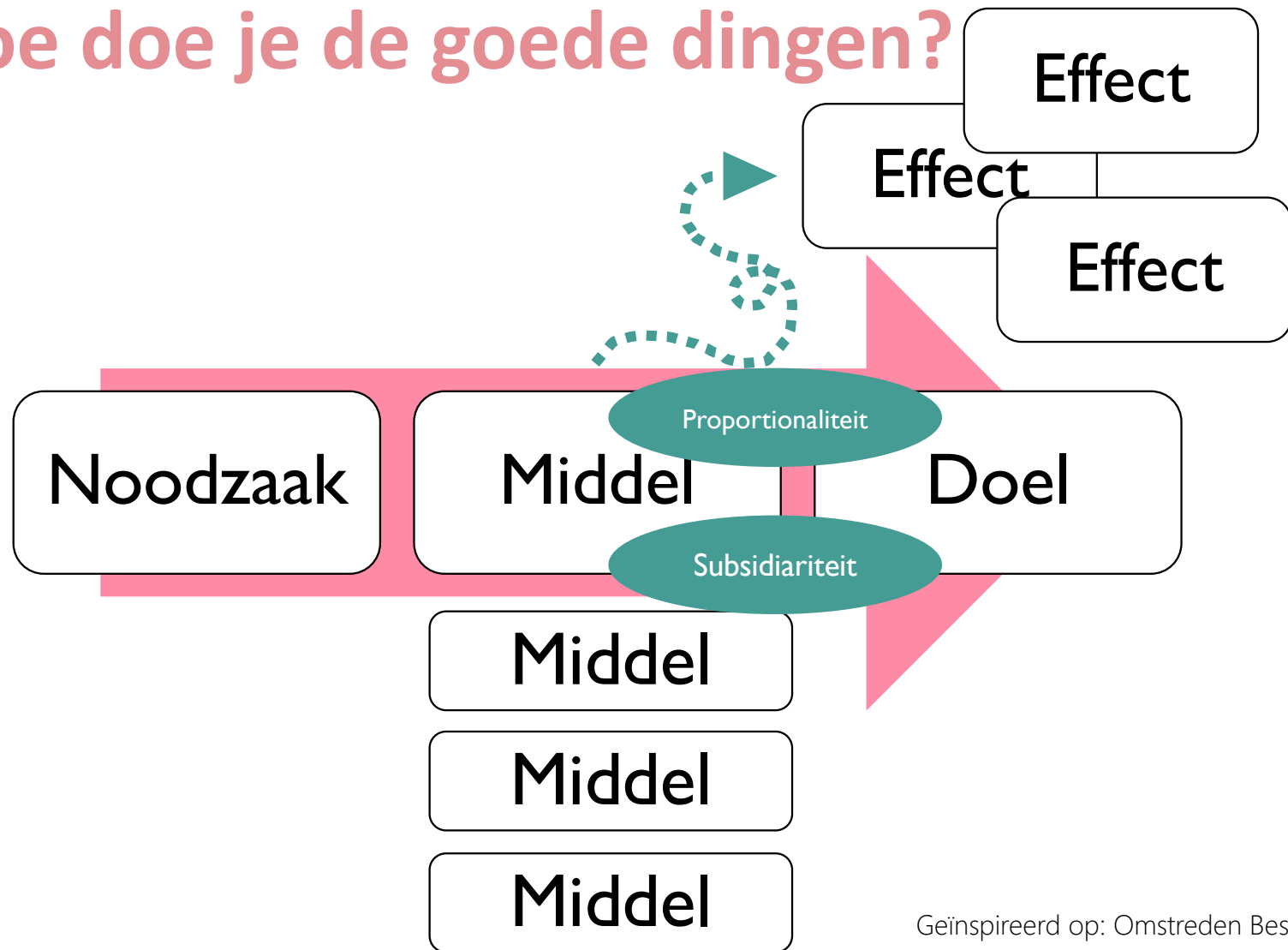
Hoe willen we samenleven?

En, wat is daarin van waarde?

Filosofie in actie

Hoe doe je de goede dingen?

Geïnspireerd op: Omstreden Besluiten, M. Terpstra

‘Responsible’ AI

- Focus: veelal op verantwoorde inzet van het middel
- Vaak gebaseerd rondom het ‘No harm’-principe
- Of het schadebeginsel van Mill
- Instrumenten: IAMA e.d.

Mag het?

Filosofie in actie

Is het verantwoord om AI in te zetten?

Is het
wenselijk?

En welke belangen spelen er mee?

‘Publieke’ waarden

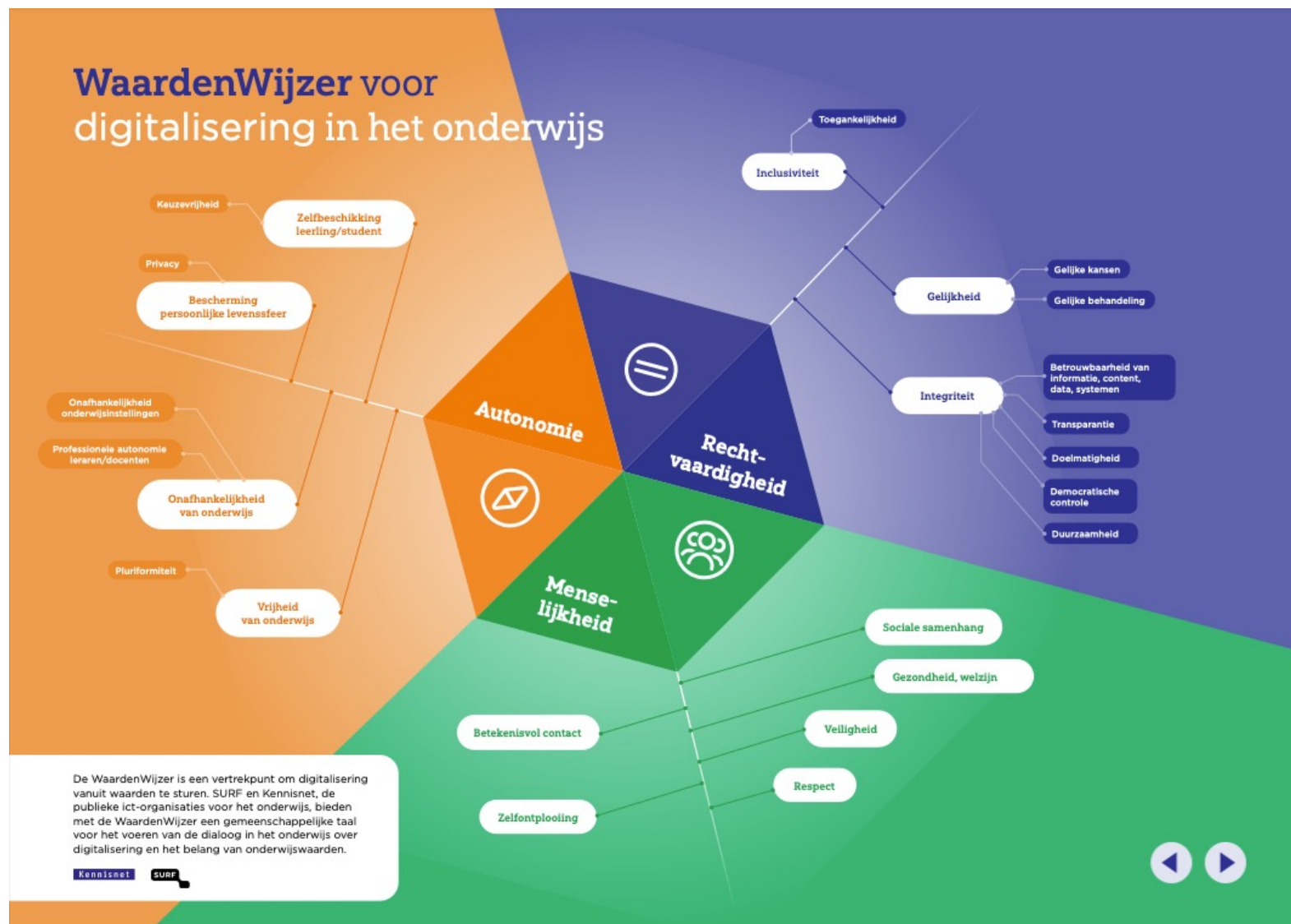
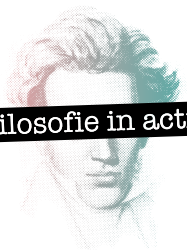

Publieke waarden – Rathenau Instituut

Tabel 1: publieke waarden die geraakt worden door digitalisering

Waarde	Maatschappelijke en ethische vraagstukken
Privacy	Gegevensbescherming, digitaal huisrecht, mentale privacy, surveillance, doelverschuiving
Autonomie	Keuzevrijheid, vrijheid van meningsuiting, manipulatie (verspreiding van desinformatie, <i>microtargeting</i>), bescherming democratie, paternalisme, vaardigheden, grenzen zelfredzaamheid
Veiligheid	Informatieveiligheid, identiteitsfraude, fysieke veiligheid
Controle over technologie	Controle over en inzicht in algoritmen, verantwoordelijkheid, voorspelbaarheid
Menselijke waardigheid	Dehumanisatie, instrumentalisering, deskilling, desocialisatie, werkloosheid
Rechtvaardigheid	Discriminatie, uitsluiting, gelijke behandeling, stigmatisering
Machtsverhoudingen	Oneerlijke concurrentie, uitbuiting, relatie consument-bedrijf, relatie bedrijf-platform

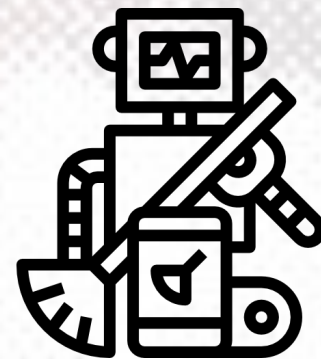
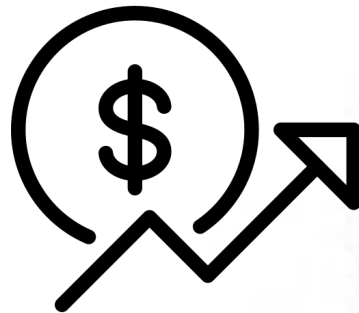
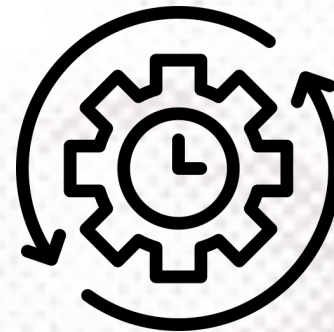
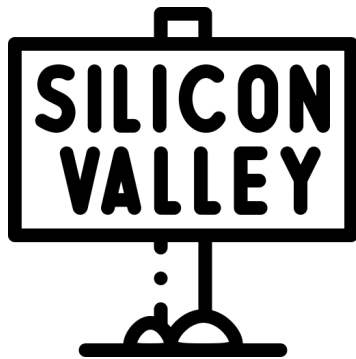
Rathenau Instituut (2020). *Raad weten met digitalisering – Hoe de gemeenteraad kan sturen op de maatschappelijke impact van digitale technologie* (auteurs: Das D., P. Faasse, B. Karstens en P. Diederren)

Big tech?

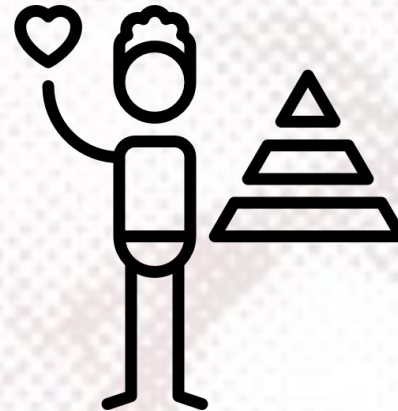

Belangen en narratief

Wie dient 'onze' belangen?

Overige linkjes

- Blog '[Hoe ethiek en de DPIA samen kunnen gaan](#)' door Menno Verhaar en Piek Knijff
- Filosofie in actie-Podcast:
 - Op [Apple Podcasts](#)
 - Op [Spotify](#)

Filosofie in actie

Bedankt!

Piek Knijff

piek@filosofieinactie.nl

www.filosofieinactie.nl